

تاریخ: ۲۰۲۴/۰۲/۱۶

بخش: تجارت داخلی و خارجی

نویسنده: سیدعظیم حسینی

معلومات پیرامون روابط تجاری افغانستان با جمهوری مردم چین در قاموس کبیر افغانستان

شایان ذکر است که تجارت بین افغانستان و چین سابقه بس طویل در دل تاریخ داشته و در زمانه های قدیم جاده ابریشم هر دو کشور را ارتباط میداد. بطور مشخص روابط تجاری بین افغانستان و چین به قرن دوم قبل از میلاد برمیگردد، اما روابط تجاری افغانستان با چین در عصر حاضر از نخستین سفر هیأت تجاری افغانستان به ریاست محمد رسول یونسی رئیس تجارت خارجی آغاز میگردد که جهت بازدید بیست روزه وارد پیکنگ شده بود. اعضای هیأت مهتاب الدین معاون ریاست عمومی اتاق های تجارت، عبدالرحیم مجید معاون ریاست صنایع بانک ملی، دوست محمد فضل عضو وزارت معادن و صنایع تشکیل میداد. هیأت افغانی را چن یون معاون صدراعظم چین بحضور پذیرفت. عقد موافقتنامه تجارتی تبادل اموال بین افغانستان و دولت مردم چین بتاريخ ۱۳۳۵ اسد ۱۵ مطابق ۲۸ جولائی ۱۹۵۸، برای سال ۱۳۳۶ در کابل صورت گرفت. بتاريخ ۱۵ سنبله ۱۳۳۸ (۷ سپتامبر ۱۹۵۹) محمد نعیم - معاون صدارت و وزیر امور خارجه دولت پادشاهی افغانستان با چوئن لای صدر اعظم چین مذاکراتی را انجام داد. در این مذاکرات، از طرف افغانستان غلام محمد شیرزاد وزیر تجارت، عبدالصمد سفیر افغانی در پیکنگ، زلمی محمود غازی مدیر اقتصادی وزارت امور خارجه، ماموران عالی رتبه وزارت زراعت و بانک صنعتی و تجارتی و از طرف چین، چن ئی معاون صدر اعظم و وزیر امور خارجه، ئی جیه چوانگ وزیر تجارت خارجی، وانگ چن وزیر فارم و اصلاحات ارضی، لیوجوی چونگ معین وزارت زراعت و هاوتینگ سفیر چین در کابل شرکت داشتند.

موافقتنامه تبادل کالا و تادیات میان حکومت شاهی افغانستان و حکومت جمهوری مردم چین به تاریخ ۲۶ اگست ۱۹۶۰ عقد شد. حکومت شاهی افغانستان و حکومت جمهوری مردم چین به منظور توسعه تجارت میان دو کشور بر اساس برابری و منافع متقابل به قرار زیر موافقت کردند:

ماده اول: تمام معاملات تجاری میان دو کشور طبق مقررات وارداتی و صادراتی و اسعاری که وقتاً فوقتاً در دو کشور نافذ است، صورت خواهد گرفت.

ماده دوم: کالا های که ممکن است از یک کشور به کشور دیگر صادر شود، اموال مربوطه هر کدام در فهرست های آ و ب ضمیمه توضیح گردیده است.

قیم و مقادیر برخی از کالا ها که میان دو کشور تبادل می شود، از طرف نمایندگان ذیصلاح هر دو کشور در یک پروتوکول جداگانه در جریان سال اول این موافقت نامه تثبیت خواهد گردید.

نمایندگان صلاحیتدار هر حکومت، نود روز پیش از انقضای سال جاری که قرار داد هذا صادر شده بتواند، تعیین گردیده و همچنان قیمت ها و مقادیر بعضی از کالا های را که در اثنای هر یک از سال های مابعد تبادل شده میتواند، در پروتوکول مذکور تصریح خواهند کرد.

فهرست های آ و ب منضمه جزو لاینفک قرار داد هذا را تشکیل میکند.

پروتوکول های مربوط قیمت و مقادیر کالا که میان دو کشور تبادل می گردد، متمم این موافقتنامه شناخته خواهد شد.

ماده سوم: این موافقتنامه تجارت آن کالا های را که در فهرست های منضمه موافقتنامه هذا ذکر نشده باشد، منع قرار نمی دهد. اما مشروط بر این که هر دو حکومت آن را تصویب کند و به قوانین و مقررات وقت مطابقت داشته باشد.

ماده چهارم: تبادل کالا بین دو کشور بر اساس قرار دادیکه فی مابین مؤسسات افغانی، شرکت ها و تجار از طرف حکومت شاهی افغانستان برای این مقصد صلاحیت داده شده و کورپوریشن واردات و صادرات چین صورت خواهد گرفت.

ماده پنجم:

خریدار و فروشنده هر دو تمام اختلافات و مباحثات ناشی از عملی ساختن قرار دادهای تجاری را که بر طبق این موافقت نامه انعقاد خواهد یافت، به وسیله مفاهیم دوستانه حل خواهند کرد. اگر مفاهیم به نتیجه موافقی نرسد، اختلافات و منازعات بایستی از سوی حکومت ها حل شود.

ماده ششم:

قیمت ها و مقادیر شامل تمام قرار دادهای تجاری متکی بر این موافقت نامه است و تماماً اسناد مربوط به حساب پوند سترلینگ سنجیده خواهد شد.

ماده هفتم:

تمام پرداخت های جاری میان دو کشور به گونه ای که در ماده هشتم این موافقت نامه تذکر یافته است، به اساس تمام شرایط این موافقت نامه و مقررات تبادل اسعار جاری دو کشور اجرا خواهد شد.

ماده هشتم:

پرداخت های زیر به عنوان جاریه شناخته خواهد شد.

تادیات برای کالا های وارده و صادره از افغانستان و جمهوری مردم چین.

تمام مصارف مربوط به واردات و صادرات میان حکومت شاهی افغانستان و جمهوری مردم چین.

تمام تادیات دیگری که دافغانستان بانک و بانک مردم چین موافقت با همی کرده باشد.

ماده نهم:

دافغانستان بانک از طرف حکومت شاهی افغانستان در کتاب خود یک حساب کلیرنگ بدون تحصیل ربح و مصارف به پوند سترلینگ به نام بانک مردم چین که از طرف حکومت جمهوری مردم چین نمایندگی می کند، تحت عنوان حساب بانک مردم چین باز خواهد کرد. این حساب با تمام پرداخت های که از سوی افراد حقوقی و فیزیکی (طبیعی) دولت شاهی افغانستان به افراد طبیعی و حقوقی جمهوری مردم چین صورت می گیرد، کربیت خواهد شد. حساب تمام تادیاتی که از سوی افراد حقوقی و طبیعی جمهوری مردم چین به اشخاص طبیعی و حقوقی دولت شاهی افغانستان صورت می گیرد، ضبط خواهد شد.

بانک مردم چین به نمایندگی از حکومت مردم چین در کتاب خود یک حساب کلیرنگ بدون تحصیل ربح و مصارف به پوند سترلینگ به نام دافغانستان بانک که از طرف حکومت افغانستان نمایندگی می کند، زیر عنوان حساب دافغانستان بانک باز خواهد کرد.

این حساب با همه پرداخت های که از سوی اشخاص طبیعی و حقوقی جمهوری مردم چین به اشخاص طبیعی و حقوقی حکومت شاهی افغانستان صورت می گیرد، کربیت خواهد شد. درین حساب تمام پرداخت های که از سوی اشخاص طبیعی و حقوقی حکومت شاهی به اشخاص طبیعی و حقوقی جمهوری مردم چین صورت می گیرد، ضبط خواهد شد.

ماده دهم:

بیلاانس دبت و یا کربیت حساب متذکره ماده نهم در اخیر هر شش ماه مورد بررسی قرار داده خواهد شد. اگر بیلاانس حسابات از مبلغ پنجاه هزار پوند سترلینگ در اخیر شش ماه تجاوز کند. طرف دبتور چین بیلاانس را به تحویلهی کالاهایی که برای هر دو طرف پذیرا باشد، در مدت شش ماه آینده تصفیه کند. اگر پس از انقضای مدت شش ماه، این بیلاانس بدون تصفیه بماند، می تواند آن را برای شش ماه دیگر نیز تعهد کرد. به گونه ای که بیلاانس در مدت تمدید شده به تمام معنی تصفیه گردد. در صورتی که طرف دبتور نتواند بیلاانس را به تحویلهی اموال قابل قبول هر دو طرف تصفیه نماید، آن گاه دبتور باید بیلاانس را با پرداخت پوند سترلینگ قابل تبادل و یا یکی از اسعار خارجی که برای هر دو طرف قابل قبول شناخته شود، تصفیه بکند. در ظرف مدت تمدید شده، بیلاانس مذکور تابع پرداخت ربح ۳ درصد در سال خواهد بود.

ماده یازدهم: دافغانستان بانک و بانک مردم چین طوری که لازم باشد، تفصیل و خصوصیات فنی مزید را برای تادیه و تصفیه تبادل کالا بین دو کشور با اساس این موافقت نامه مذاکره و تثبیت خواهد کرد.

ماده دوازدهم:

هرگاه در ارزش فی واحد پوند سترلینگ تغییر وارد شود، قیمت موجوده یک پوند سترلینگ معادل ۲/۴۸۸۲۸ گرام طلای خالص است. بیلاانس تصفیه نشده حسابات به پوند سترلینگ و همچنان وجایب موقوف شده به پوند سترلینگ که باین قرار داد تعلق داشته باشد، مطابق ارزش فی واحد جدید طلای محتوی آن هماهنگ ساخته خواهد شد.

ماده سیزدهم:

به منظور تحصیل اطمینان در مورد انجام این موافقتنامه، هر دو جانب نمایندگان خویش را یادر کابل و یا پیکنگ نامزد خواهند کرد تا در موقع ضرورت طی مدتی که این موافقت نامه اعتبار دارد، جلسه کرده و به روابط تجاری بین هر دو

کشور نظر اندازی خواهد کرد. همچنان برای اجرای این موافقت نامه پیشنهاداتی حاضر کرده و هرگونه مسائلی که در اجرای این موافقت نامه بروز کند، حل کنند.

ماده چهاردهم:

این موافقت نامه پس از تصویب و تصدیق مقامات قانونی حکومت شاهی افغانستان و حکومت جمهوری مردم چین تحت اجرا و تنفیذ قرار خواهد گرفت.

ماده پانزدهم:

این موافقت نامه برای مدت دو سال اعتبار خواهد داشت. پس از آن مدت، خود به خود برای یک سال دیگر تمدید خواهد یافت. مگر در صورتیکه یکی از طرفین قرار داد کننده یادداشت تحریری به جانب مقابل در ظرف سه ماه قبل از اختتام موافقت نامه جهت جلب توجه آن در مورد اصلاح و یا اختتام موافقت نامه تقدیم کند.

موافقت نامه هذا به تاریخ ۲۶ اگست ۱۹۶۰ میلادی در کابل در دو نقل که هر کدام به زبان فارسی و چینی و انگلیسی بوده و متن هر سه زبان متذکره دارای اعتبار مساوی است صورت گرفته و امضاء شد.

پروتوکول راز طرف حکومت شاهی افغانستان غلام محمد شیرزاد وزیرتجارت دولت شاهی افغانستان و از طرف حکومت جمهوری مردم چین هوتنگ سفیرکبیر و نماینده فوق العاده جمهوری مردم چین در کابل امضاء نمودند. ادامه دارد *پروتوکول تبادل اموال تجارتي برای سال ۱۳۵۳ (۱۹۷۴) از طرف دوکتور علی نواز - معین وزارت تجارت و تساویشیوکونگ - شارزدافیر سفارت چین در کابل امضاء گردید.

*پروتوکول تبادل اموال بین دولت جمهوری افغانستان و جمهوری مردم چین برای سال ۱۹۷۵ در ۲۲ بتاریخ ثور ۱۳۵۴ - ۱۲ می ۱۹۷۵ در وزارت تجارت امضاء شد. پروتوکول را درحالیکه آقای محمد خان جلالر وزیر تجارت حاضر بود، توسط داکتر علی نوازمعین وزارت تجارت و از طرف جمهوری مردم چین آقای کان ئی تاوسفیر کبیر چین در کابل امضاء کردند. به اساس این پروتوکول از افغانستان کشمش، پخته، میوه جات خشک، زیره، نباتات طبی، کنجد وزغر به جمهوری مردم چین و در مقابل منسوجات نخی، مواد تعمیراتی، کاغذ، سامان برق، بایسکل، محصولات چرمی، ماشین آلاتو غیره شامل بود.

*پروتوکول تبادل اموال بین حکومت جمهوری افغانستان و حکومت جمهوری مردم چین برای سال ۱۹۷۶. حکومت جمهوری افغانستان و حکومت جمهوری مردم چین بر اساس ماده سوم موافقتنامه تجارتي و تادیات (که منبهد به نام موافقتنامه یاد میشود) که به تاریخ ۲۱ اپریل ۱۹۷۴ منعقد گردیده، در باره مسایل تجارتي برای سال ۱۹۷۶ به موافقت زیر رسیده است:

ماده اول:

در مدت اعتبار این پروتوکول، حکومت جمهوری مردم چین موافقت می کند که کالاهای زیر را از افغانستان وارد کنند:

کشمش ۴۴۰۰ تن متریک

پخته ۱۰۰۰ - ۳۰۰۰ تن متریک

هنگ ۲۰ تن متریک

کنجد وزغر ۱۰۰۰ تن متریک

پشم پ . م

لاجورد ۲۵۰۰ کیلوگرام

میوه خشک و خسته باب به شمول بادام ۲۰۰۰ - ۵۰۰۰۰ پوند

سترلینگ

زیره و نباتات طبی پ . م

پوست باب هزار پوند سترلینگ

حکومت جمهوری افغانستان موافقت می کند که از جمهوری مردم چین معادل به میزان مجموع صادرات خویش مطابق فهرست /ب/ منضمه موافقتنامه تجارتي و تادیات مال وارد کند.

ماده دوم:

طرفین متعاهدین موافقت می کنند که تبادل اموالی را که درین پروتوکول ذکر نشده و همچنین به تبادل متجاوز از مقادیر متذکره اموال مندرجه فوق این پروتوکول را طبق قوانین و مقررات جاریه دوکشور به اساس موافقت دواير مربوطه عملی کنند.

ماده سوم:

شرایط مربوط به خرید و فروش قیمت ها و مواضع تسلیمدهی مال بین خریداران و فروشندگان دوکشور فیصله و تعیین می شود.

ماده چهارم:

این پروتوکول از تاریخ امضاء مدار اعتبار قرار گرفته و برای مدت یکسال دوام می کند، این پروتوکول در پیکنگ به تاریخ ۱۵ جوزا ۱۳۵۵-۱۳۵۵-۱۹۷۶ به سه نقل هر کدام به زبان های دری، چینی و انگلیسی ترتیب گردیده و هر سه متن دارای اعتبار مساوی است.

پروتوکول را از طرف حکومت جمهوری افغانستان محمد اعظم عظیمی معین وزارت تجارت و از طرف حکومت جمهوری مردم چین جای شوفن معین وزارت تجارت خارجی چین امضاء نمودند.

موافقتنامه تجارتي و تادیباتي بين حکومت جمهوری افغانستان و حکومت جمهوری مردم چین برای سال ۱۳۵۶ (۱۹۷۷) حکومت جمهوری افغانستان و حکومت جمهوری مردم چین به منظور توسعه تجارت بین هر دو کشور بر اساس مساوات و مفاد متقابل ذیلاً به موافقت رسیده اند:

ماده اول:

تمام معاملات تجارتي بين هر دو کشور بر طبق مقررات وارداتی و صادراتی و اسعار که در دو کشور نافذ است، صورت خواهد گرفت.

ماده دوم:

کالا هائیکه از یک کشور به کشور دیگر صادر می گردد، به ترتیب در فهرست های آ و ب توضیح گردیده و جزء لاینفک موافقتنامه هذا است. این موافقت نامه تبادل اموالی را که در فهرست های آ و ب ذکر نشده باشد، مانع نمی شود، مشروط بر اینکه هر دو کشور آن را تصویب کند و به قوانین و مقررات جاری حکومت مذکور مطابقت داشته باشد.

ماده سوم:

طرفین متعاقباً پروتوکول را که در آن انواع و مقادیر اموال برای هر سال ما بعد این موافقت نامه از یک کشور به کشور دیگر صادر می گردد، تثبیت و در ظرف ۹۰ روز قبل از انقضای سال جاری آن را امضاء خواهند کرد.

ماده چهارم:

تبادل اموال بين دو کشور به اساس قرار دادهائیکه توسط مؤسسات تجارتي دولتي و دیگر وارد کنندگان و صادر کنندگان که از طرف حکومت جمهوری افغانستان مجاز باشند، با مؤسسات وارداتی و صادراتی چین منعقد می گردد، به عمل خواهد آمد.

ماده پنجم:

د افغانستان بانک به نمایندگی از حکومت جمهوری افغانستان و بانک چین به اساس صلاحیتی که از بانک مردم چین دارد، به نمایندگی از جمهوری مردم چین به ترتیب حساب هایی را به نام یک دیگر (حساب چین و حساب افغانستان) به دالر امریکایی افتتاح خواهند کرد.

حساب های متذکره بدون تکت پولی و هر نوع مصارف است.

ماده ششم:

تادیبات ذیل در حسابات متذکره اجراء خواهد شد:

تادیبات برای امتعه وارداتی و صادراتی از یک کشور به کشور دیگر.

تمام مصارف مربوط به واردات و صادرات بین دو کشور.

تمام تادیبات دیگری که د افغانستان بانک و بانک مردم چین موافقت کنند.

ماده هفتم:

بیلبانس دبت و کربیت حسابات متذکره در اخیر هر شش ماه از طرف چانبین و ارسی خواهد شد.

هرگاه باقی بیلبانس از مبلغ ۱۰۰۰۰۰۰ دالر امریکایی تجاوز کند، طرف مدیون مبلغ اضافی از حد معینه مبلغ متذکره

بیلبانس مذکور را در ظرف شش ماه دیگر توسط صادرات امتعه قابل قبول طرفین و یا توسط دالر امریکایی قابل تبادل

و یا اسعار قابل تبادل دیگریکه طرفین به آن موافقت کنند، تصفیه خواهند شد.

ماده هشتم:

مبالغ مشخص کلیه قرار دادهای متذکره که مطابق این موافقتنامه عقد گردیده و اسناد متعلقه آن ها به دالر امریکایی

محاسبه و توضیح می شود.

ماده نهم:

د افغانستان بانک و بانک مردم چین تفصیل و خصوصیات تخنیکي مزید را جهت اجرای تادیبات مربوط این موافقت نامه

به طوری لازم مذاکره و تثبیت خواهند کرد.

ماده دهم:

تمام مناقشات که در اثنای اجرای معاملات تجارتي بين طرفین بروز می کند، از طریق مذاکرات دوستانه حل و فصل

خواهد گردید. اگر مفاهیمات به نتیجه و موافقت نرسد، اختلاف و منازعات بر اساس حکمیت حل و فصل خواهد شد. ماده یازدهم:

این موافقت نامه برای مدت دو سال اعتبار خواهد داشت. در صورتیکه یکی از طرفین سه ماه قبل از پایان موعد موافقت نامه هذا یادداشت کتبی مبنی به تعدیل و یا فسخ آن به طرف مقابل ارسال نکند، موافقت نامه خود به خود برای دو سال دیگر تمدید خواهد شد و همچنان تمدید بیشتر آن به همین ترتیب صورت گرفته می تواند. ماده دوازدهم:

این موافقت نامه تجارت و تادیات پس از آنکه طرفین متعاقبین از تأیید و تصویب آن به یکدیگر اطلاع دادند، مدار اعتبار قرار می گیرد.

این موافقتنامه به تاریخ ۲۴ حمل ۱۳۵۶ مطابق ۱۳ اپریل ۱۹۷۷ در کابل به دو نقل هر کدام به زبان های دری، چینی و انگلیسی بوده و متن هر سه زبان دارای اعتبار مساوی است، ترتیب و امضاء نمودند.

موافقتنامه را از طرف حکومت جمهوری افغانستان حمید الله طرزی معین وزارت تجارت و از طرف حکومت جمهوری مردم چای شوفن معین وزارت تجارت خارجی چین امضاء نمودند. در جمله اعضای هیأت عبدالصبور عظیمی مدیر حوزه بار تر وزارت تجارت، عبدالوکیل خرمی، مدیر عمومی تجارتی خارجی دافغانستان بانک و غلام محمدسخنیار سکرتر دوم سفارت افغانی در پیکنگ اشتراک داشتند. در پروتوکول کنونی نسبت به سال قبل ۶۰ درصد افزودی به نفع افغانستان بعمل آمده است. ادامه دارد.

پروتوکول تبادل اموال بین حکومت جمهوری افغانستان و حکومت جمهوری مردم چین برای سال ۱۳۵۶ (۱۹۷۷). حکومت جمهوری افغانستان و حکومت جمهوری مردم چین بر اساس ماده سوم موافقت نامه تجاری و تادیات که به تاریخ ۱۳ اپریل ۱۹۷۷ بین حکومتین به امضاء رسیده (که منبعت به نام موافقت نامه یاد می شود) از طریق مذاکرات دوستانه ذیلاً به موافقت رسیده:

ماده اول:

در مدت اعتبار این پروتوکول، حکومت جمهوری مردم چین موافقت می کند که کالاهای زیر را از افغانستان وارد کند:

کشمش ۴۴۰۰ تن متریک

پخته ۲۰۰۰ تا ۳۰۰۰ تن متریک

هنگ ۲۰ تن متریک

کنجد وزغر ۱۰۰۰ تن متریک

پشم پ . م

لاجورد ۲۵۰۰ کیلوگرام

میوه خشک و خسته باب به شمول بادام صد هزار دالر

زیره و نباتات طی پ . م

پوست باب یک میلیون دالر

حکومت جمهوری افغانستان موافقت می کند که از جمهوری مردم چین معادل به میزان مجموعی صادرات خویش مطابق لسٹ (ب) منضمه موافقت نامه تجارت و تادیات اموال وارد کند.

ماده دوم:

طرفین موافقت می کنند که این پروتوکول مانع تبادل اموالی که در این پروتوکول ذکر نشده، یا مانع مبادله مقدار بیشتر از اموال مندرجه این پروتوکول که به اساس موافقت، دوایر مربوطه طبق قوانین و مقررات جاریه دو کشور صورت گیرد، نمی گردد.

ماده سوم:

شرایط مربوط به خرید و فروش قیمت ها و مواضع تسلیم دهی مالی بین خریداران و فروشندگان دو کشور فیصله و تعیین می شود.

ماده چهارم:

این پروتوکول به صورت مؤقت از تاریخ امضاء مدار اعتبار قرار می گیرد و پس از تأیید و تصویب موافقتنامه تجارتی و تادیات توسط طرفین به صورت قطعی مدار اعتبار قرار گرفته و برای یکسال اعتبار دارد.

پروتوکول را از طرف حکومت جمهوری افغانستان حمیدالله طرزی معین وزارت تجارت و از طرف حکومت جمهوری مردم چین چای شوفان معین وزارت تجارت به تاریخ ۲۴ حمل ۱۳۵۶ مطابق ۱۳ اپریل ۱۹۷۷ در کابل به امضاء رسید.

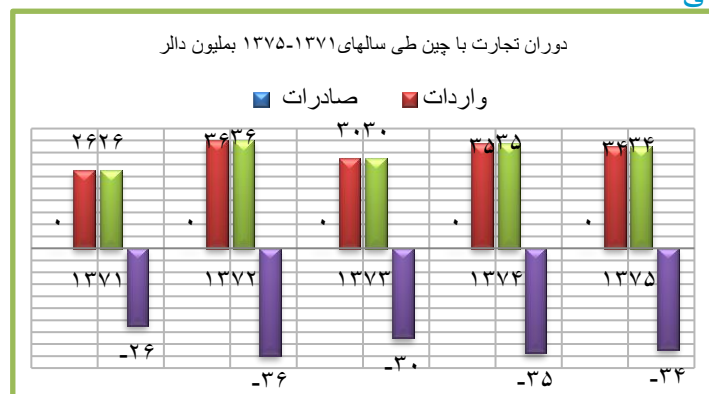
پروتوکول تبادل اموال بین حکومت جمهوری افغانستان و جمهوری مردم چین برای سال ۱۳۵۷ (۱۹۷۸) از طرف

محمد خان جلالر وزیر تجارت افغانستان ولی چیانگ وزیر تجارت خارجی چین امضاء شد. دوران تجارت با جمهوری مردم چین طی سالهای ۱۳۵۷ الی ۱۳۷۰:

تجارت با چین طوریکه قبلاً اشاره شد صبغۀ عنعنوی داشته و از سالیان دراز بدین سو جمهوری مردم چین به افغانستان ولو به مقادیر و ارزش کم هم تجارت داشته و در کنار صدور اقلام به افغانستان، خریدار بعضی اقلام افغانی بوده است، اما طوریکه ارقام نشان میدهد واردات عمدتاً از چین بر صادرات افغانستان به چین رجحان قابل ملاحظه داشته است. با رویکار آمدن حزب دموکراتیک خلق افغانستان و ایجاد جمهوری افغانستان روابط پیکنگ با کابل بنابر تنش سیاسی که بین مسکو و پیکنگ وجود داشت، سرد گونه و پر چالش بود که اثرات آن در تجارت نیز کاملاً مشهود است. طی سال های رهبری حزب دموکراتیک افغانستان تجارت با چین تقریباً یک جانبه بوده صادرات چین به کشور در سطح ارقام نسبتاً کوچک جریان داشته است. و چنانچه از جدول دوران تجارت با چین طی سالهای ۱۳۵۷ الی ۱۳۷۰ معلوم میشود بین یک الی ۴۴ میلیون دالر واردات از چین صورت گرفته است. دوران تجارت با جمهوری چین نسبت عدم موجودیت ارقام صادرات (بسیار ممکن است که صادرات قسمی وجود داشته اما با تأسف که آمار به ثبت نرسیده و یا از طرف اداره وقت احصائیه بنابر کمی ارزش از قلم بازمانده و در حالیکه به اسم کشور چین قید نگردیده در مجموع سایر کشور شامل شده است که دسترسی به آن دشوار است) صرفاً در وجود واردات خلاصه شده و کسریلانس را نیز همین ارقام تشکیل داده است.

علیرغم موجودیت مد و جذر در پروسه دوران تجارت، در نهایت رقم واردات از چین از ۱۰ میلیون دالر در سال ۱۳۵۷ به ۴۴ میلیون دالر در سال ۱۳۷۰ ارتقاء یافته است که افزایش ۳۴ میلیون دالر یا بیشتر از چهار برابر را نشان میدهد و در مجموع بین سالهای این دوره ۲۷۶ میلیون دالر واردات از جمهوری چین به ثبت رسیده است که طی ۱۴ سال، سالانه طور اوسط ۷۱.۱۹ میلیون دالر بوده است و در نتیجه بیلانس تجارت درین دوره طبیعتاً منفی و به نفع جانب چین میباشد.

دوران تجارت با چین طی سالهای ۱۳۷۱ الی ۱۳۷۵

در دوران سلطه مجاهدین با وجود جنگهای داخلی و مشکلات عدیده ای که در نظام وجود داشت تجارت بین دو کشور ادامه داشت، اما طوریکه ارقام میرساند واردات از چین طی این سالها بین ۲۶ الی ۳۶ میلیون دالر در نوسان بوده و در آخرین سال سلطه مجاهدین مبلغ ۳۴ دالر به ثبت رسیده که در مقایسه با سال ۱۳۷۱ از دید ۳۱ فیصد را نشان میدهد. بیلانس تجارت درین دوره با چین منفی میباشد.

بوده و در آخرین سال سلطه مجاهدین مبلغ ۳۴ دالر به ثبت رسیده که در مقایسه با سال ۱۳۷۱ از دید ۳۱ فیصد را نشان میدهد. از ثبت ارقام صادرات اطلاعی در دست نیست بنابراین آمار ارائه شده نمایانگر کسر بیلانس نیز میباشد.

تجارت با جمهوری چین طی سالهای ۱۳۷۶-۱۳۸۰:

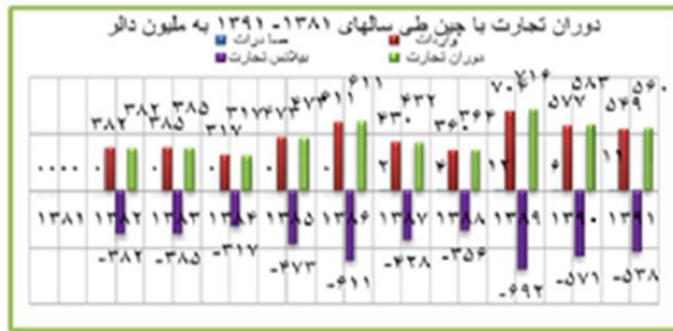
در دوره اول طالبان نیز تجارت علیرغم مشکلات موجود آنزمان ادامه داشته که عمدتاً در واردات خلاصه میشود و واردات از چین فرازونشیب های را پشت سر گذاشته است. واردات طی پنج سال متذکره از ۱۸ میلیون دالر الی ۳۶ میلیون دالر در نوسان بوده، بیلانس تجارت منفی و به نفع جانب چین است.

دوران تجارت با جمهوری مردم چین طی سالهای ۱۳۸۱ الی ۱۳۹۱:

در حالیکه روابط تجاری بین مملکتین ادامه دارد، تناسب منطقی در تبادلۀ اموال بین هر دو کشور موجود نیست. طوریکه بملاحظه میرسد همه ساله واردات از چین در حال افزایش است، اما

صادرات از افغانستان به چین در سطح بسیار نازل قرار دارد. چنانچه واردات از چین در سال ۱۳۸۰ بالغ بر ۳۵ میلیون دالر میگردید، این رقم در سال ۱۳۸۸ به ۳۶۰ میلیون دالر افزایش یافته که جهش بیشتر از ده مرتبه را نشان میدهد درحالیکه صادرات به چین سال ۱۳۸۸ به ۳.۵ میلیون دالر میرسد که حدود ده فیصد واردات را نشان میدهد.

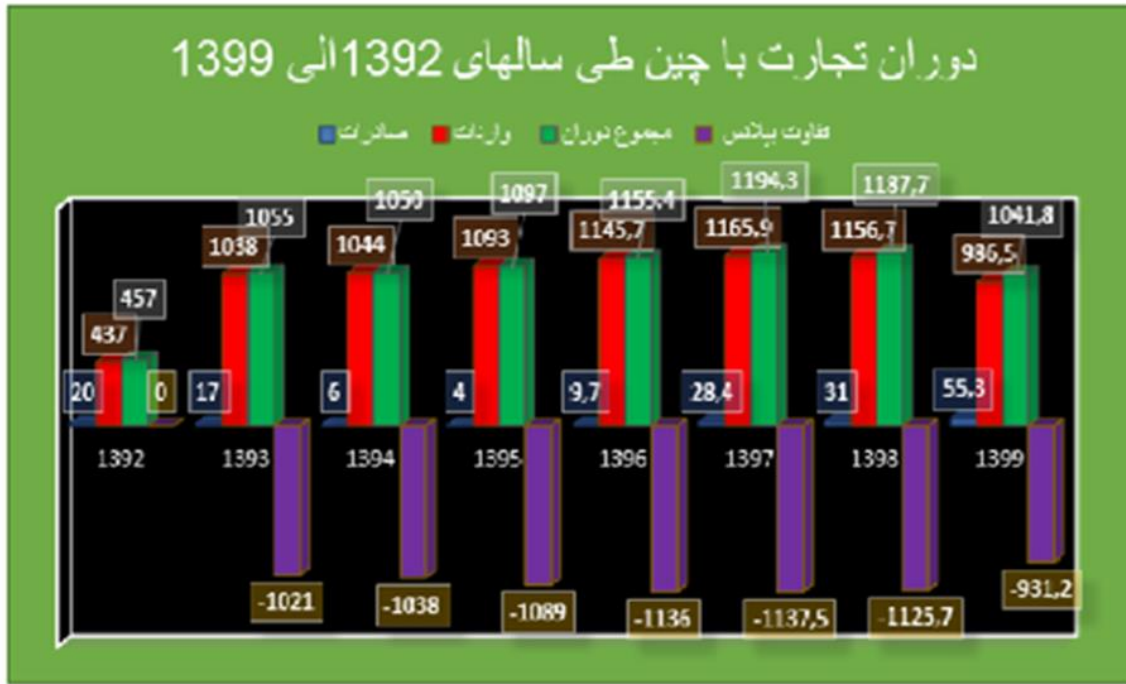

و این رقم در سال ۱۳۹۱ به ۵۶۰ میلیون دالر بالغ گردیده و رشد ۱۴۶/۵۹ درصد را نشان میدهد. صادرات از ۲ میلیون دالر در سال ۱۳۸۷ به ۱۱ میلیون دالر در سال ۱۳۹۱ از دید یافته است. طوری که دیده میشود ارزش صادرات به چین مانند سایر کشورها در حد اقل قرار دارد که با واردات آن قابل مقایسه نمیشود. واردات از جمهوری مردم چین در سال ۱۳۸۲ به مبلغ ۳۸۲ میلیون دالر صورت گرفته و این رقم در سال ۱۳۹۱ به مبلغ ۵۴۹ میلیون دالر رشد نموده که افزایش حدود ۱۴۴ فیصد را نشان میدهد. طی سالهای ۱۳۸۱ الی ۱۳۹۱ دوران تجارت جمعاً با جمهوری مردم بالغ بر ۴۸۲۳ میلیون دالر گردیده که طور اوسط سالانه ۴۳۸.۴۵ میلیون دالر بوده و بخش عمده و اساسی آنرا واردات احتوا نموده است. کسر بیلانس از ۳۸۲ الی ۵۳۸ میلیون دالر رشد منفی نموده است.

لست موافقتنامه ها، یادداشتهای تفاهمی، پروتوکولها و قراردادهای عقد شده از سال ۲۰۰۱ الی ۲۰۰۷ با جمهوری مردم چین

شماره	عنوان سند حقوقی	امضاء کننده	تاریخ
۱	موافقتنامه در مورد همکاری اقتصادی و تخنیکی بین جمهوری اسلامی افغانستان و جمهوری چین	عبدالله وزیر امور خارجه	۱۷ فبروری ۲۰۰۵
۲	موافقتنامه در مورد همکاری تجارتي و اقتصادی بین دولت اسلامی افغانستان و جمهوری چین	هدایت امین ارسلان وزیر تجارت	جون ۲۰۰۶
۳	موافقتنامه در مورد همکاری بین اتاقهای تجارت و صنایع افغانستان و مستشاریت توسعه تجارت خارجی چین	محمد یوسف رجبی	جون ۲۰۰۶
۴	موافقتنامه در مورد همکاری بین ایسا و مستشاریت توسعه تجارت خارجی چین	داخیل وال رئیس ایسا سرمایه گذاری	مارچ ۲۰۰۶
۵	موافقتنامه در مورد همکاری اقتصادی و تخنیکی بین جمهوری اسلامی افغانستان و جمهوری چین	انوار الحق وزیر مالیه	۱۹ جون ۲۰۰۶
۶	تفاهمنامه در مورد همکاری های زراعتی بین وزارت زراعت افغانستان و وزارت زراعت چین	رامین وزیر زراعت	۱۹ جون ۲۰۰۶

ارزیابی دوران تجارت افغانستان با جمهوری مردم چین طی سالهای ۱۳۸۱ الی ۱۳۹۹: هرگاه آمار به ثبت رسیده دوران تجارت با جمهوری مردم چین در دوره دوم ارزیابی یعنی بین سالهای ۱۳۹۲ الی ۱۳۹۹ مورد تدقیق قرار داده شود، دیده میشود که دوران تجارت به جز سال اخیر در حال افزایش است و این رشد مستمر عمدتاً از مدرک واردات است. دوران تجارت در سال ۱۳۹۲ به ۴۵۷ میلیون دالر میرسد که این رقم در سال

۱۳۹۹ به ۱۰۴۱ میلیون دلار صعود نموده است (علیرغم آنکه این رقم بیشتر و در سال ۱۳۹۹ کاهش یافته است) که افزایش ۲۰۲۷٪ مرتبه یا ۵۸۴ میلیون دلار را نشان می‌دهد. به این ترتیب صادرات از ۲۰ میلیون دلار به ۵۵۳ میلیون دلار ارتقاء یافته که آهنگ رشد آن ۲۰۷۵٪ مرتبه یا حدود سه صد درصد و واردات از ۴۳۷ میلیون دلار به ۹۸۶٫۵ میلیون دلار ازدیاد یافته که افزایش ۲۰۱۶٪ مرتبه یا حدود دویست درصد در صد را نشان می‌دهد. اما از لحاظ ارزش واقعی واردات چندین برابر صادرات است. هرگاه صادرات در سال ۱۳۹۲ با واردات همین سال مقایسه گردد، واردات از چین حدود ۲۲ مرتبه بلند تر است، این تفاوت در سال ۱۳۹۹ به ۱۸ مرتبه کاهش یافته اما ارزش واقعی واردات به مراتب بیشتر از صادرات است. طوریکه بملاحظه میرسد بیلانس تجارت درین دوره نیز کسری وبه نفع جانب چین است.

هرگاه دوران تجارت با جمهوری مردم چین طی ۱۹ سال قبل به ارزیابی گرفته شود طی این مدت دوران تجارت با این کشور که جمعاً به مبلغ ۱۳۱۶۱.۲ میلیون دالر به ثبت رسیده است ، از جمله ۲۰۶.۴ میلیون دالر را صادرات و متباقی ۱۲۸۵۴.۸ میلیون دالر را واردات احتوا نموده است. درین دوره ۱۹ ساله تجارت بین هر دو کشور سهم صادرات صرف ۱.۶ درصد و اما واردات ۹۸.۴۰ فیصد را تشکیل میدهد که برای اقتصادی کشوری چون افغانستان کشنده و غیر عادلانه است. کشور چین توانسته است با صدور کالاهای چینی به قیمت میلیون دالر ۱۲۸۵۴.۸ به افغانستان که اکثر آن هم بیکیفیت و یکبار مصرف است به اقتصاد مصرفی افغانستان به مبلغ ۱۲۲۳۱.۴ میلیون دالر به عنوان کسر بیلانس تجارت ضربه اقتصادی وارد نماید که جداً قابل تأسف و تأمل است .